

Podejścia planistyczne dla zielonej infrastruktury na osiedlach modernistycznych w kontekście starzejącego się społeczeństwa

Osoby powyżej 60. roku życia stanowią znaczącą grupę światowej populacji, która stale rośnie. W Polsce, według danych z 2021 roku, grupa ta stanowi 25,7% całej populacji. Seniorzy są szczególną częścią społeczeństwa, posiadającymi szczególne potrzeby wynikające ze stanu zdrowia, szeregu niepełnosprawności związanych np. z ograniczoną możliwością chodzenia oraz statusu społecznego. Modernistyczne osiedla mieszkaniowe, będące stałym elementem krajobrazu miejskiego, w dużej mierze zamieszkiwane są przez osoby starsze. Obecnie trwające przekształcenia tych osiedli, zwłaszcza w zakresie przestrzeni publicznych i zielonej infrastruktury (GI), nie zawsze uwzględniają potrzeby starszych mieszkańców. Z drugiej strony, wiele badań pokazuje, że zielona infrastruktura ma znaczący pozytywny wpływ na dobrostan ludzi, w tym grupy osób starszych.

Postawiono hipotezę, że podejścia planistyczne dostosowane do modernistycznych osiedli mieszkaniowych i ich starszych mieszkańców, mogą wspierać lepsze zarządzanie istniejącą i rozwój nowej GI w takich miejscach. Może to znacząco poprawić samopoczucie starszych mieszkańców takich osiedli, a także przyczynić się do poprawy warunków życia innych grup mieszkańców. Aby zrealizować tę hipotezę, podczas realizacji tego projektu badawczego zostaną udzielone odpowiedzi na dwa główne pytania badawcze:

Pytanie badawcze 1: Jakie są potrzeby osób w wieku 60+ zamieszkujących modernistyczne osiedla mieszkaniowe w odniesieniu do zielonej infrastruktury?

Pytanie badawcze 2: Jakie rozwiązania mogą być skuteczne w celu poprawy dostępności i doświadczenia korzystania z zielonej infrastruktury na modernistycznych osiedlach mieszkaniowych przez osoby w wieku 60+?

Projekt badawczy ma na celu opracowanie podejścia do planowania zieleni w modernistycznych osiedlach mieszkaniowych w celu poprawy dobrostanu osób w wieku 60+. Badania obejmą 4 modernistyczne osiedla mieszkaniowe w Opolu (Polska) jako obszary studiów przypadku.

Ze względu na złożoność badania opartego na metodach jakościowych, w tym spotkaniach partycypacyjnych przeprowadzonych w dwóch turach na 4 osiedlach, założono 36-miesięczne ramy czasowe. Plan badawczy został podzielony na 6 pakietów roboczych (WP): działania wstępne, warsztaty partycypacyjne (I), modelowanie i wizualizacja, warsztaty partycypacyjne (II) - ewaluacja, opracowanie podejść planistycznych, strategii komunikacji. Na początek (WP1) zostaną podjęte wstępne działania, takie jak analiza źródeł wtórnych, ankiety i wywiady oraz badania terenowe. Następnie przeprowadzone zostaną pierwsze warsztaty partycypacyjne dla mieszkańców analizowanych osiedli w wieku 60+ (WP2). Spotkania będą oparte na metodzie *Planning for real* i narzędziach *Design Thinking*, a ich celem będzie identyfikacja potrzeb i oczekiwań seniorów w zakresie GI. Następnie wiedza zebrana podczas warsztatów i działań wstępnych zostanie wykorzystana do opracowania modeli 3D reprezentujących prototypy podejść do planowania (WP3). Zostaną one następnie zweryfikowane przez mieszkańców podczas drugich warsztatów partycypacyjnych (WP4), podczas których planowane jest wykorzystanie technologii VR. Komentarze i wnioski zebrane podczas drugich warsztatów będą podstawą do opracowania w końcowym etapie podejść planistycznych, zebranych w syntetycznym raporcie (WP5). Aby zapewnić sprawny i rzetelny przebieg projektu, zaplanowano również pakiet działań związanych ze strategią komunikacji (WP6).

Rezultatem proponowanego projektu badawczego będzie wkład do wiedzy obejmującej podejścia planistyczne do zrównoważonej transformacji modernistycznych osiedli mieszkaniowych. Obecnie coraz więcej literatury naukowej z zakresu urbanistyki poświęconych jest potrzebom osób starszych. Brakuje jednak badań dotyczących potrzeb związanych z GI występującą na osiedlach mieszkaniowych. Przeprowadzone badania przyczynią się do uzupełnienia wiedzy na temat planowania rozwoju modernistycznych osiedli mieszkaniowych i mogą przelożyć się na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców.

Słowa kluczowe: zielona infrastruktura, osiedla modernistyczne, osoby starsze